

Toimetaja IMMO MIHKELSON, tel 666 2275, kultuur@postimees.ee

Suur lehvikutega tantsupidu

«Don Quijote» Estonias: kui pole *riojat* maitsnud, võib ka *sangriast* vaimustuda

Uus ballett

«Don Quijote»

Koreograafia Marius Petipa, Aleksander Gorski ja Tiit Härm, koreograaf-lavastaja Tiit Härm, muusikaline juht Arvo Volmer, lavakujundus ja kostüümid Eldor Renter

Esietendused 4. ja 6. oktoobril Estonia teatris

HEILI EINASTO
tantsukriitik

Meele jäävad Goya-teemalised lehvikud, mis on kadunud Eldor Renteri lavakujunduse peamine element lihtsal oranžil taustal. Samuti meenuvad kostüümid oma punaste-kuldsete-oranžide-türkiissinistest mustade kombinatsioonidega.

See kõik annab üldise tooni Tiit Härmil lavastatud «Don Quijote'ile», kuhu vaid üksikutele kordadel (algus- ja lõpukuju nimikangelasega) tungivad sisse pruunimad toonid.

Nagu ikka, suudab Härm üllatada – eelkõige sellega, et stereotüüpsest Hispaaniat kujutavast loost on kadunud igasugused seksuaalsusele viitavad jooned. Mänguline kokeereri ja võrgutus, mis algsest iseloomustavad kõiki «rahvastseene», on muutunud üksnes liigutusteks liigutuste pärast, n-ö karakteritantsuks üldse.

Logisevast tehnikast

Don Quijote, see enamasti üksnes «jalutav» tegelaskuju, on tavaprasest enam liikuvam – läbi mitmete, ülevalt pateetiliste duettide Dulcinea (keda muudes lavastustes pole kas üldse või esineb ta väga põgusalt).

Don Quijote'i esimene stseen – raamatulugemine ja vandeandmine – üllatab veidra kordusega, kus loo nimikangelane astub kahel korral ette avatud raamatuga, sulgeb selle ja surub kirglikult rinnale, et seejärel endisest kohast avada.

Esietendused kulgesid tempokalt: vahepeal sattus dirigent Arvo Volmer muusikast sellisesse vaimustusse, et tantsijatel oli raskusi sammudega järele jõuda. Võimalik, et see rutakus soodustas ka mitmeid apse – kiirustades ikka juhtub. Kuigi – tõstetehnilisi apardusi ei saa orkestri süüks ajada.

Siinkohal oleks paslik meenutada, et balletietendus ei pea olema konkurss, milles iga hinda eest tuleb konkurent oma tehnilise tulevärgiga üle trumbata. Kui mõni keeruline element ei tule eesproovitud

jumatute (loe: modernsemate) kehavormide ja kasinama liikumisvõimega tantsijate kasutamist, siis on rolle, kus sellised «kõrvalekalded» mõjuvad kohatutena.

Õnneks on olemas Juri Mihhejevi kõrtsmik Lorenzo ja Vitali Nikolajevi aadlik Camacho – mõlemad on esitatud puhta, ilmeka bournonville'likult väljendusriikka pantomiimiga, mis lisavad sellesse ühtlasesse praazdnikusse paraja annuse võrtsi ja tõmbavad tähelepanu soovimatutelt asjadelt kõrvale.

Teatri esipaar Marina Chirkova – Vladimir Arhangel'ski esinesid juba oma tuntud kvaliteedis ja tehniliselt korrektselt; mõned konarused on ehk esietendusarevuses andestatavad.

Arhangel'ski tehniline tulevark on igati aukartustäratav, eriti teise vaatuse kuulsas duetis; arenguruumi on tal pantomiimiliste stseenide ettekandmisel ja üldises mängulisuses.

Näiteks esimese vaatuse pantomiimi põhjal, kus ta selgitab Quiteria isale, mil viisil kavatseb ta raha teenida, jääb mulje, et tegemist on vaese kunstnikuga, kes kauneid daame maalides loodab hunniku kõlisevat kokku ajada. Selge, et ühele kõrtsmikule selline kahtlane amet peale ei lähe.

Maitsebuketi erinevus

Teisel esietendusel tantsinud Aleksandr Prigorovski esituse põhjal oli selge, et tegemist on habemeajajaga; ka tema teised pantomiimilised stseenid olid mängulised ja värvikad – suurepärase, et «Sülfiidis» õpitu suudeti ka selles balletis realiseerida.

Tantsutehnilise poole pealt jäi Prigorovski Arhangel'skile alla; kindlasti tasuks tööd teha liikumise fraseerimisega, mis aitab rõhutada ja efektseks muuta liikumisjadas olulist. Quiteriana teisel esietendusel üles astunud Luana Georg säras igati: tegemist oli kirglikult armunud hispaanlannaga, kelle tundevarjundid ja võrgutamisoskus iga vaatajani pidid jõudma.

Tehniliselt keerukad soolod olid ette kantud sobiva ja parajalt mängulise bravuuriga (vürtsitades oma tuure mitmikfuteedega) ja heade aktsentidega. Marina Chirkova, kellele Quiteria roll peaks eriti sobiv olema, jäi pisut üksluisiks. Vaieldamatu esitantsija positsioonist johtuv mugavus?

Teine paar Espada (Anatoli Arhangel'ski) ja Mercedes (Galina Lauš) sulasid ühtlasesse massi, ilmselt seefõtu, et

üllatada – eelkõige sellega, et stereotüüpsest Hispaaniat kujutavast loost on kadunud iga-sugused seksuaalsusele viitavad jooned. Mänguline koke-terii ja võrgutus, mis algselt iseloomustavad kõiki «rahvas-seeene», on muutunud üks-nes liigutusteks liigutuste pä-rast, n-ö karakertantsuks üld-se.

Logisevast tehnikast

Don Quijote, see enamasti üksnes «jalutav» tegelaskuju, on tavapärasest enam liikuvam – läbi mitmete, ülevalt pateeti-liste duettide Dulcineaga (keda muudes lavastustes pole kas üldse või esineb ta väga põgu-salt).

Don Quijote'i esimene stseen – raamatulugemine ja vandeandmine – üllatab veid-ra kordusega, kus loo nimikan-gelane astub kahel korral ette avatud raamatuga, sulgeb selle ja surub kirglikult rinnale, et seejärel endisest kohast ava-da.

Esietendused kulgesid tem-pokalt: vahepeal sattus diri-gent Arvo Volmer muusikast sellisesse vaimustusse, et tant-sijatel oli raskusi sammudega järele jõuda. Võimalik, et see rutakus soodustas ka mitmeid apse – kiirustades ikka juhtub. Kuigi – tõstetehnilisi apardusi ei saa orkestri süüks ajada.

Siinkohal oleks paslik mee-nutada, et balletietendus ei pea olema konkurs, milles iga hin-na eest tuleb konkurent oma tehnilise tulevärgiga üle trum-bata. Kui mõni keeruline ele-ment ei tule sajabrotsendilisel väljal, siis võib selle asendada samavõrra efektsena näiva, kuid lihtsama võttega.

Eriti piinlik oli see, kuidas Don Quijote'i kehastav Viktor Fedortšenko rabas teisel esi-etendusel Dulcinead (Sanna Kondas) nagu kartulikotti: mil-line eeskuju noorematele seda-võrd kogenud tantsijalt ja teat-ri repetiitorilt!

Nagu praazdnikul

Hakkas silma ka tantsijate tasakaaluprobleeme: kui teatri pedagoogid ise ei suuda mui-du nii särava Galina Lauši (Mercedes) tasakaalu korda

Estonia esitantsija Marina Chirkova.

Harri Rospu

seada, siis tasuks ehk mõelda abile väljastpoolt? Pöõrete ta-sakaaluga on Laušil probleeme juba mõnda aega – ja tegemist on täiesti õpetatava ja õpitava asjaga.

Kordeballeti koosseis pak-kuks samuti üllatusi: nii on to-

readooride sekka sattunud me-hi, kelle liikumiskvaliteet (ja mingil määral ka kehakuju) lu-bavad oletada, et neile on se-nini võitlemiseks sattunud küll väga taltsad härjad.

Kui «rahvas» võimaldab igasuguste, ka balletilaval har-

gitaapriera isale, mil viisil kavatseb ta raha teenida, jääb mulje, et tegemist on vaese kunstnikuga, kes kauneid da-me maalides loodab hunniku kõlisevat kokku ajada. Selge, et ühele kõrtsmikule selline kaht-lane amet peale ei lähe.

Maitsebuketi erinevus

Teisel esietendusel tantsi-nud Aleksandr Prigorovski esi-tuse põhjal oli selge, et tege-mist on habemeajajaga; ka te-ma teised pantomiimilised stseenid olid mängulised ja värvikad – suurepärane, et «Sülfiidis» õpitu suudeti ka sel-les balletis realiseerida.

Tantsutehnilise poole pealt jäi Prigorovski Arhangeliskile alla; kindlasti tasuks tööd teha liikumise fraseerimisega, mis aitab rõhutada ja efektseks muuta liikumisjadas olulist. Quiteriana teisel esietendusel üles astunud Luana Georg sä-ras igati: tegemist oli kirglikult armunud hispaanlannaga, kel-le tundevarjundid ja võrguta-misoskus iga vaatajani pidid jõudma.

Tehniliselt keerukad soolod olid ette kantud sobiva ja pa-rajalt mängulise bravuuriga (vürtsitades oma tuure mitmikfueteedega) ja heade aktsentidega. Marina Chirkova, kellele Quiteria roll peaks eriti sobiv olema, jäi pisut üksluis-seks. Vaieldamatult esitantsija positsioonist johtuv muga-vus?

Teine paar Espada (Anato-li Arhangeliski) ja Mercedes (Galina Lauš) sulasid ühtlasesse massi, ilmselt seetõttu, et nende tantsust oli kadunud flirt ning sugudevaheline võit-lus ja ping. Sama lugu oli massitantsudega, mille varjun-diterohke rõõm ja seksuaalse alatooniga mäng olid muutu-nud üksnes suureks, ühtlase *tour de force*’iga esitatud tant-supeoks.

Kes poole riojat maitanud, võib ka *sangriast* vaimustuda: tuju tõstavad mõlemad, ent maitsebuketist on neil kahel mi-dagi hoopis erinevat.

PS! Kavaleht on tõeliselt kena ja stiilne raamatuke, mille eest suurt tänu koostaja Liina Virule!